

سُلَيْمَان

نصرت الله
محمدزاده



استشارات پیام آزادگان

کی اسمانی

سنده: نصرت الله محمودزاده

ر هنری: سید ایمان نوری نجفی

ح جلد: سید شهاب الدین طباطبایی

چاپ: فاطمه رنجبران

پ و صحافی: کاکی

ت چاپ: اول، ۱۴۰۳

ارگان: ۱۰۰۰ نسخه

ت: ۵۳۰۰۰ تومان

ک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۲۰-۹۰-۹

چاپ و نشر محفوظ است

بر شناسه: محمودزاده، نصرت الله، ۱۳۳۵ -

عنوان و نام پدیدار: حکایت ایمانی / نصرت الله محمودزاده.

محضات نشر: تهران: پیام آزادگان، ۱۴۰۳.

محضات ظاهري: ص. مصور (بخشی رنگی): ۲۱۴/۵ - س. ه.

شماره: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۲۰-۹۰-۹

وضعیت قهرست نویسی: قیبا

بادداشت: کتابنامه: ص. ۶۱۹ - ۶۲۳ - ۶۲۴

موضوع: داستان‌های فارسی -- قرن ۱۴

Persian fiction -- 20th century

موضوع: ابوترابی، سید علی اکبر، ۱۳۱۸ - ۱۳۷۹

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ - آزادگان -- داستان

Iran-Iraq War, 1980-1988 -- *Released captives -- Fiction

دنباله‌ی کنکره: PIR۱۴۰۳

دنباله‌ی دیوبی: ۸۱۳/۶۲

نمایه کتاب شناسی ملی: ۹۵۳۰۷۳۱

نشانی: (تهران) بین میدان فردوسی و خیابان

استاد نجات الهی، کوچه نیایی، شماره ۸

تلفن: ۰۱۵-۱۷

نماير: ۰۸۸۰۰۱۶

(قم) خیابان هنرستان، بسیج ۱۱، رو به روی

خیابان شهید رجایی، انتهای کوچه،

سمت راست، شماره ۲۰

تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۳۸۶۰۷

۰۰۰ فهرست

سخن ناشر	۷
مقدمه‌ی نویسنده	۱۱
فصل ۱: پایانِ درام زندگی موقت	۱۵
فصل ۲: رمز و راز فصل جدید مبارزه	۳۷
فصل ۳: زندان بغداد؛ بازگشت به حقیقت	۶۷
فصل ۴: در جست‌وجوی جوهر هویت	۸۳
فصل ۵: مرحله‌ی اول زندگی در اسارت	۱۱۷
فصل ۶: تقابل شور و شعور	۱۵۳
فصل ۷: آشنا با انسانیت	۱۸۹
فصل ۸: شمشیرِ سکم؛ دی کمند اسرا	۲۲۳
فصل ۹: حلقه‌های وصل اردوگاهها با نفسِ گرم ابوترابی	۲۷۵
فصل ۱۰: مرحله‌ی دوم زندگی در اسارت	۳۰۹
فصل ۱۱: منشور آزادی در اردوگاه	۳۳۷
فصل ۱۲: فاصله‌ی اندک آزادی و خودکشی	۳۶۹
فصل ۱۳: ایرانِ کوچک در سرزمین عراق	۳۹۷
فصل ۱۴: شوک رهایی در سراب اردوگاه	۴۲۷
فصل ۱۵: سووشون تلخ اردوگاه تکریت، در سوگ رهبر	۴۵۹
فصل ۱۶: آخرین ماههای سخت اسرا	۴۹۳
فصل ۱۷: مرحله‌ی سوم زندگی در اسارت	۵۱۷
فصل ۱۸: در تنگنای پیچ و خم ایران بزرگ	۵۴۱
فصل ۱۹: شهادت؛ پرواز تابتا	۵۷۷
منابع	۶۱۹
تصاویر	۶۲۵

۰۰۰ مقدمه‌ی نویسنده

کتاب که سراجام گرفت، به این موضوع فکر می‌کردم که این زندگی نامه را به هزاران آزاده تقدیم کنم یا نسل‌های آینده‌ای که تصور می‌کنم این نگاه به زندگی سید علی اکبر ابوترابی گره‌گشای بسیاری از مشکلاتشان خواهد بود. تحولات عمر ۶۱ ساله‌ی ایشان (۱۳۱۸-۱۳۷۹) از لایه‌های به‌هم‌تنیده‌ای برخوردار است که بدون ورود به سه موضوع زیر امکان شناخت دقیق ایشان امکان‌پذیر نبود:

۱. موفقیت ایشان در اردوگاه‌ها ریشه در منشی داشت که با به‌کارگیری هم‌زمان «تدبیر» و «توکل» بسیاری از بحران‌های اردوگاه‌ها را حل می‌کرد. لذا، نحوه‌ی مبارزات ایشان در طول سال‌های قبل از انقلاب اسلامی بی‌ارتباط با این موضوع نبود و به همین دلیل باید مجموعه‌ی زندگی ایشان را به صورت پیوسته و هدفمند دنبال می‌کردم.
۲. پرداختن به ابعاد موضوع "اسارت" نیازمند یک تحقیق میدانی با نگاه

بین‌المللی است. یافته‌های اولیه‌ی من در این تحقیق متقاعدم کرد با مرور مجدد به ادبیات اسارت در قرن بیستم، منطق ابوترابی را با نگاه جدیدی دنبال کنم. شاید حق با کارشناسان صلیب‌سرخ باشد که اعتقاد داشتند با استفاده از تعجارب ابوترابی در اسارت می‌توان ویرایشی به قوانین و مقررات صلیب‌سرخ جهانی در حوزه‌ی اسارت زد.

بنابراین، نقش اسارت در فرازونشیب فرایند جنگ و آموزه‌های ابوترابی در اردوگاه‌ها بستر ساز فرضیه‌هایی است که از دل خطرات و خاطرات اردوگاه‌ها جوانه زدند. چرا کارشناسان خبره‌ی صلیب‌سرخ جهانی و افسران استخبارات در مواردی برای عبور اردوگاه از بحران از ایشان مشورت می‌گرفتند؟ چرا ابوترابی با محوریت «انسان» وحدت‌بخش اغلب اسرا با افکار و سلایق متفاوت سخیوند؟ او در واقع اردوگاه را برای اسرا یک «ایران کوچک» ترسیم کرده بود؛ ایرانی محدود که از افشار و اقوام گوناگون با عقاید متفاوت برخوردار بودند.

۳. در طول تحقیق دوران ده‌ساله‌ی اسارت ابوترابی به معنای جدیدی از «آزادی» دست یافتم. در تعریف ایشان از آزادی، تفاوت نمی‌کند که انسان در اردوگاه باشد یا در دنیای خارج از اسارت. او در مراحل گوناگون زندگی در اسارت آموخته بود به جای فرار از زندان برای رسیدن به آزادی روح آزادی را وارد اردوگاه کند؛ اردوگاهی با مجموعه‌ای از رفتارهای سرخوردگی و ناامیدی که به هر بهانه‌ای اسرا را تحقیر می‌کردند. او به شدت مخالف فرار فردی اسرا بود، فراری که توان آن شکنجه و تحقیر صدھا اسیر بود. ولی از آمادگی جسمی و روحی اسیران در بند برای رهایی و خروج دسته‌جمعی در وضعیت اضطراری غافل نبود. لذا، این بینش ابوترابی منجر به تعریف جدیدی از زندگی در اسارت شد. زندان یعنی حبس در مدتی معلوم، اما اسارت

یعنی حبس در مدتی نامعلوم که فرجام آن منوط به پایان بخشیدن به جنگ با تافق سیاستمداران دو کشور است.

تام تلاش‌هایم در حین تحقیق و تألیف کتاب خاکی آسمانی و نیز همکاری بزرگوارانی که در این شش سال مرا همراهی کردند تا ابعاد متعدد شخصیت ابوترابی را بشناسم، با این هدف بود که آیندگان باور کنند هر آنچه در این زندگی نامه می‌خوانند واقعی است. مصاحبه‌های مکرم با بسیاری از دوستان ابوترابی، مشاوره با افراد صاحب‌نظر، مطالعه‌ی اغلب کتب منتشر شده در این حوزه، نشریات متعدد، گنجینه‌ی غنی مؤسسه‌ی فرهنگی هنری پیام آزادگان و از همه مهم‌تر تلاش مسئولان این مؤسسه پژوهانه‌ی مهم غنی‌سازی این کتاب است که زحمات بی‌وقهی آنان را ارج می‌نمهم.

اقدام مهم دکتر فاسی، مدیر عامل این مؤسسه و یکی از یاران ابوترابی در دوران اسارت، در مرحله‌ی تهابی، نقش زیادی در اعتبار و راستی آزمایی کتاب داشت، مرور کنگرکاوانه به محتوای کتاب. ایشان پس از بررسی دقیق کتاب، نکات کلیدی را مجدد با صاحب‌نظران مطلع در میان گذاشت که به نتایج جدیدی رسیدند. اجماع این نظرات منجر به غنی‌سازی کتاب شد که تلاش ایشان و همکارانش شایسته‌ی تقدیر است.

نصرت‌الله محمودزاده

تابستان ۱۴۰۳